

דכש"כ בא"ק עלמו. אמנם עיקר ענין. סוד. הוא רק בהגות
והדנין וכל עניניהם. כי משום ששם הוא שורש כל החיות
והקליפות. ולכן כשדברים שם מקלרים בכל האפשר. כדי שלא
לעורר כחם רח"ל. ובמדת מדברי הארז"ל נזהר שכתב בספר
קריעת ים סוף. כי צל ענין שהאדם עוסק מתמיד למעלה
כ"ל. ובפרט בענין הנו'. שהם אורבים על זה מיד לנול
ולחטוף איזה יניקה ח"ו. כשנפתח איזה חלון ופתח בשרש הגבורות.
ע"י המ"ח העוסקים בזה. ונלך על זה רחמים גדולים מהקב"ה
שישמור אותנו ויפדנו עלינו סיכ"ר שלום:

עוד ראיתי דברים ורים מאד בדברי איזה מקיבלים שדורש
המעמקים בהסבירים. שאמרי שכל המליחות כולו הוא
רק ע"ד דמיון והשגה לבד ואינה מליחות אמיתית כלל. והוא באשר
שאי"ס לא נשתנה כלל מעמדותיו ואמיתותו המחייבת וארי
הוא עתה ג"כ כמו קודם הבר"ה ממע דלית אחר פניו מעיה
ובמדת (וע' בספר נפש החיים שער ג') ולכן אמרו כי באמת אין
שום מליחות אחר כלל כי כל העולמות הם רק דמיון ובהשגה לבד
וע"ד הכתוב וביד הנביאים אדמה ואמרו (זה לשיט ב"י) כי מליחות
העולם והאדם. באמת אין להם מליחות כלל וכלל וכל מליחות
הם הכל רק בהשגה. שאנו משיגים את עצמנו כאלו אנחנו
בעולם ואנו משיגים עצמנו בכל החושים שלנו וכן אנו משיגים
בחושינו את כל העולם כו' וממלא שכל מליחות האדם והעולם
הכל בהשגה ולא במליחות אמיתי כי אי"ה להיות מליחות אמיתי
אמיתי שהוא ממלא כל עלמין כו'. כי אי"ה וז"ל הם שניהם
בהגות. זה בעוה"ז. וזה בעוה"ב כי כל מליחותם הוא רק
בהשגתנו כו' כי באמת אין שום נאמס כלל ואין שום דבר בעולם כלל
וכלל עכ"ל. וכמה זר ומר לומר דבר כזה ורח"ל מה"ל דערה.
ולא התבוננו ולא רחו כי הם נוהגים פגם בזה באמתם כל היום
כולה רח"ל. כי הרי הם אומרים שאין שום מליחות כלל לא
למענה ולא למטה אלא רק אור אי"ס פשוט לבד אבל זולתו הוא
רק בהשגה ודמיון ואינם באמת כלל. ואי"ה איה כל התורה כולה
איה כל השמות הקדושים אשר כולם הם רק מאחר זמן המליחות
ולכל"ה. ואפי' השם הריה ב"ה הרי מודע הוא כי הוא רק מאחר
הנאמס ולמענה. והוא רק ענ גילוי ית"ש אשר בהמליחות. והנאמס
להקרא בשם זה רק בחידוש האלילות. וכמ"ס הרמ"ק ז"ל בשפר
עלמות וכלים פ"ח ובכ"מ. כי שם בן ד' הנה הוא מליחות הספ'
והוא חרוש בחדוש הכפ' עכ"ל הרמ"ק ז"ל וע"ש עוד בשפר
אם הא"ס הוא הכתר פ"א. וכן הוא בכ"מ בדבריו ובמדת לבד
שערי. וכן הוא ג"כ ברע"מ פ' בא מ"ב ע"ב וכלל אות ד' ה'.
כי רק אחר שהאיל את האלילות ונחלבש שם. נקרא מלא המאיל
עלמו בשם זה ע"י החלבשו באלילות והוראת השם הריה הוא
נמלא קיים. וכמ"ס הגר"א באורח חיים סי' ה'. והרי לנו כי כל
הוראת נמלא אשר עליו ית"ש. הוא נחגלה רק ע"י האלילות. וכן
הוא כל לבין נמלא הוא ענין גילוי שילא מהעלמותו והנהגה
[וע' בספר העיקרים בריש מאמר שי. בהמפרשים שם. ובדברי
הרמ"ק ז"ל בפרדס שער הנחלות פ"ג ובחילמה ד' כ"ז ע"ב
בפ' י"ו שם ובד' ק"ב ע"א בפ"ב שם. עש"מ ב"י] והרי לנו
עכ"פ כי השם הריה ב"ה אשר הוא על המאיל עלמו. הנה
נקרא בזה רק ע"י האלילות שהוא הנמלא האמיתי וקיים לפד.
ואדרבה הוא כי כל ענין המליחות ונמלא. הוא דוקא רק באלילות.
כי זולת האלילות לא שייך לומר נמלא. מאחר שהוא נעלם בהגות
ההעלם. וע' בזה ברמב"ם ז"ל במורה ח"א פ' נ"ז ובעיקרים
מאמר שי פ"א עש"מ. וכל המליחות העיקרי והאמיתי הוא רק
באלילות. ושם הוא תוהמו של הקב"ה אמת. וכמ"ס זוה"ק שלח.
קס"ג ע"ב ושם ח"ג. ע"ב ע"א. וכן בפ' יתרו. פ"ט ע"ב.
אמת דא קב"ה. וכן הוא בכ"מ. ובמדת שמדה אמת הוא
במ"ס יתרו וז"ל הנה אמת לעקב. והרי לנו עכ"פ גידל האיסור
לומר על כל המליחות כולו שהוא אינו מליחות אמיתי כלל. כי הוא
במחשבים ח"ו את הכל. כי הרי לפי דבריהם אי"ה אמתם כל
התורה כולה אשר היא רק מאחר הנאמס ולמענה ואי"ה השם הריה
ב"ה אשר גילוי הוא רק באלילות. והוראתו הוא בדוקא שהוא
הנמלא

ולמענה. ועוד כי לפי דבריו הרי שייך ג"כ לקרוא לכל תורה
שצ"פ כולה בשם נסתר משום שכתב ונעמן כל עניניהם
רק ברמז כמורה שכתב. אך העיקר הוא כמו שכתבתי כי משום
שנשא כל הענינים הללו הם נעלמים מעיני כל חי. לכן נקרא
בשם נסתר [ועוד משום שאסור לדורשה בשומאי ואין מולמדן איהם
לכל אדם משא"כ חלק הגיגה הרי כל ישראל שוים בחיובם] וידוע
הוא כי בכל ענין שפוסק בו האדם אשר הוא כולם מולד ארלה
וראשו מניע השמירה. מתעורר ונעשה אותו הענין למעלה לפי
שורש נשמתו שמיני שם. ולכן כשפוסק בחכמה הקבלה אשר גם
כל טעם הענין שמדבר בו. הוא כולו באלילות. ששם הוא רק אורו
ית"ש לבד. הוא גורם תיקון גדול בגילוי אור קדושה שמו. הרבה
יותר מעסק אחר חלקי התורה. אשר הם מלוכשים בטושא הענינים
שבהשגה. ולכן תראה שכל דברי הארז"ל הוא הכל באלילות.
ואי"ה אותן הסבירים אשר לנפחים כמ"ס רז' עלינים ונחלבים
אנחנו בסדרי תהלות ההנהגה אשר בעוה"ז. לא העלו בידם
בחכמה הקבלה מאומה. ולא חננים את עצמי אם דבריהם
מטורים או אינם מחושים. אך עכ"פ הוא כי אין זה חכמה הקבלה
כלל. ואי"ה הוא לדחוק בזה ולומר השערות בסדרי תהלות
ההנהגה אשר היא תמונה מכל המדות כולם ומתחלפת בכל רגע
ובכל אדם בפרט. ואינם גלויים סבה וסדרם אלא רק להמנהיג
עלמו ית"ש ובמ"ס (שמואל א' ב' ג') כי אל דעות ה' ולי נחמו
עלילות וגם באמת אין ראוי כ"כ להעמיק ולעסוק בבי"ע ויש קצת
סגנה בזה. משום מליחות הרע אשר שם וכדי שלא לעורר כחו ח"ו.
ולכן תראה שכל העוסקים בחכמה עוה"ז כמו חכמה העצב וכדומה.
רובם הם רחוקים מיראה שמים. כי כח הרע אשר שם מתדבק
בהם רח"ל. ואפי' בתוה"ק אנו רואים ג"כ שהעוסקים בחינות
התורה לבד וכמו חכמה הדיקדוק שכל חכמה הוא רק על המלות
והלשון. וכן גם העוסקים בפשט ההג"כ לבד כש"ס להם חכמה
וכן לעסוק בגמרא ושוכים ראינו ג"כ כמה מהם שרחוקים הם
מיראה שמים. והוא משום שהקליפה היא שוכנת המיד סביב
להמליחות והקדושה לינק תמנה. ובסוד סביב רשעים יתהלכין
(תהילים י"ב) ולכן כל אלו העוסקים בהמליחות לבד עלילות הם
למחל רח"ל. וזהו ג"כ סוד מאמרים ז"ל (בבא מיע"א ל"ג סע"א)
העוסקים במקרא מידה ואינה מידה כי פשט המקרא הוא רק
בעשה כמודע וז"ל הוא בתוה"ק שהיא כולה קודש קדשים ואי"ה
הרי העוסקים בחכמה עוה"ז הם בודאי עלולים מאד להתדבקות
הרע רח"ל. אבל חכמה הקבלה כנה עיקרם היא מדבר באלילות
לבד בלי החלבשו כלל למטה ולכן גדולה מעלה לאין קץ. וכן כל
דברי הארז"ל כל מלותיה ועניניה הוא הכל רק באלילות. אלא
שבאלילות נופה יש ג"כ כנימות ופנימים לפנימים כדוע. אמנם
הזו"ק הנה מדבר בעולמות בי"ע ג"כ והוא בהיכלות אשר בפ'
בראשית ופקודי (אמנם בהיכלות אשר ביצירה ועשה הנה מקלר
שם למאד ע"ש בד' ל"ח עד ד' מ"א) וכן בפ' ויקהל ובפ' שלח
ובכ"מ. אבל מעלה חכמה הקבלה העיקרי היא באלילות לבד
ועליו הוא רוב דברי זוה"ק ובפרט האדרות ועיקר הספד"ל וכל
דברי הארז"ל ובמ"ס:

והנה בדבריו חבין מה שהתחמנו המקיבלים בדבריהם תמיד
במלת. סוד. ואין הכוונה בדוקא (בכל מקום) שכונו
בזה לאיזה ענין עמוק יותר ממה שכתבו. אלא הכוונה הוא משום
שעיקר הדברים וכל טעם הענין כמה שמדברים. הוא נעלם מעין
כל חי (וכנ"ל דלך נקרא ההכמה הזה בשם חכמה הנסתר) ולכן
השתמשים המיד במלות. סוד. ור"ל כאלו שלא שייך להאמר אלא
רק בלחשו ובהעלם. כי הוא נסתר ונעלם. אך שהוא ומה
שואו. וכן כתב הראב"ד ז"ל בספ' יצירה פ"ג משנה ב'. שלש
אמות אמת סוד גדול מופלא ומטובה כו'. וכתב שם הראב"ד.
פירוש כשנבא לתקור איך נאלו שני הפכים כמו אש ומים מכה
פשוט. נמלא שהדעות נלאו מהשיג סבה זו. ולפיכך קראו סוד.
פירוש דבר נעלם עכ"ל. וענין הזה הוא נידון בערכין. כי כל הענינים
שאנו מדברים ב"ז"א. הו"ה הם בבחי' סוד ונעלם באי"ה וכל הענינים
שבאי"ה הו"ה בבחי' סוד ונעלם ברדל"א ומכש"כ בעולם העקודים ומכש"כ
אמר שורה: על בריאת שמים וארץ וכל מעשה בראשית שהן רק דמיון
וח"ו לומר

המלא האמתי וקיים לעד. וכן כל העולמות ב"ע הם חותם האצילות. וכמ"ס בשער דרושי אבי"ע פ"ב ע"ש בארוכה. והם ג"כ חותם אמת כי הם נחמדים מהשם הריה הכוללת כל העולמות כולם כעוד. והם כולם מליצות אמיתיים וגמורים וכמו שידור. שטל אמת שפעולתו אמת. וכן הוא ג"כ. כי כל העולמות כולם הנה מליצותם ועלמותם העיקרי הם כולם נלחיים שלא יתבטלו מכל וכל לעולם. כי מ"ש וחד חרוב ויחזרו לשרשן. אין הכוונה שיהבטלו לגמרי וכמו קודם הבריה. אלא רק שיעלה עלמותם העיקרי למעלה ע"ד רוח האדם העולה למעלה בעת השניה כדי לחזור ולהתחדש. כן יעלה העולמות העיקרי וכן הפנימי של כל המליצות כולה למעלה בשרשן. וכדי לקבל שם הוספה אור ומחין לחזור ולהתחדש בפעוליו רב ועלום מבראשונה. וכמו שכתבנו שיקר הכוונה בזה לעיל סימן ג' אות ד' ע"ש ותמלא. ומה שכתב לגמרי הוא רק העכירות והוהמא והחומרות. א"כ נמלא שמליצות כל העולמות כולם הוא מליצות האמיתי ומקויימת. ועכ"ז הנה אנו סוחר כלל לבחי' ממלא כל עלמין כי הרי מבשרנו נחמה. שהשמה ממלא את כל הגוף ואין הגוף חיון לה כלל. וכן אנו רואין שהכולל אינו סוחר בעד הקיל. וכמ"ס רבינו סעדיה גאון בזה בהאמונות והדעות מאמר שני פ' י"ג ע"ש. ולא עוד הרי אנו מואזין שגם הארון לא החזיק מדה הגם שהיה גוף וגשם. וכן עומדים לפופים ומסתחיים רוחים:

אך מ"ז תראה עד כמה שהביא לאותן המעמיקים בהסברים להעלות על דעתם דברים זרים שהם נגד ההורה לגמרי רח"ל וכ"ז הביאם מהשתקפו ענמם יותר מדאי לסבב את כל לימוד הקבלה. הכל רק ע"פ דרך הרמח"ל ז"ל בענין המראה ודמיון והסיפוי עוד על דבריו הרבה יותר ממה שכוון הוא ז"ל. עד שיקטשו את ענמם וכל המליצות כולו. ורמ"ל מהאי דעתא. ומה טוב לאדם לילך בדרכי הראשונים ובפרט בחכמה האמת ואין לנו אלא להשתמש בהמלות והלשון שמדבר בו הוה"ק והאר"ל:

וכבר גליתי דעתי בכללי התפ' והסת' כלל ח' עקף ו' ובכ"מ מדבריו שאני חפץ בהסברים כלל כי אי אפשר לשום נכח להשיג באצילות" מאומה ובפרט בכל איהם הענינים אשר בדברי הוה"ק והאר"ל. איך שהם ומה שהם כלל וכלל. וכמ"ס כי לא יראני האדם וחי. ואין זה מסכת שאין האדם כדי לזה. כי אילולי כן לא היה מנע הקב"ה ממושה רבינו ע"ה. אלא הכוונה הוא שלא אפשר. והגם שממנו ית"ש לא יפלא כל דבר. אך באשר שאין זה מחוקי הבריה כלל. ר"ל שלא אפשר לפי חוקי הבריה ששיג הנכח את הבורא. ולוא לא ביקש עוד משרבע"ה על זה כלל. כי לא היה בקשמו לשנות עליו סדרי בראשית. ומה שביקש מחלה הראי נא את כבודך. מוסס שהיה סביר שאין זה מהמנעות. אבל אחר שגילה לו הקב"ה שזה משולל מחק הבריה לא ביקש עוד על זה כלל. כי ששיג הנכח את האצילות. הרי הוא כנחי' מדרגת מטה ומעלה בנושא אחד. כי מי שהוא במדרגה למטה. אי אפשר ונמנע הוא להשיג כמה שלמעלה ממנו. והוא ממש כמו שנאמר שיהא הדומם חי בעת שהוא דומם והוא שני הפכים בנושא אחד שהוא מהמנעות:

אמנם אין כוונתי בנוגעו. כמחשבת המחקרים בזה. חלילה וחלילה. כי כבר התרעמו על זה רבותינו קדושי צליון. הרמ"ק בספר אצילות. מעין א' תמר א' פ' י"ט (ר' ז' ע"ד). והרמ"ע מפלנו מאמר חיקור דין חלק ד' פ"ט ע"ש. אלא כוונתי הוא כי כל מה שחקק הקב"ה בהבריה שיהא מבחי' הגמנויות. הנה דבר זר הוא ואינו ראוי כלל לבקש ממנו ית"ש. לשנות איזה ענין מזה ולעשות הגמנוע לאפשר. כי הרי מאחר שחתם החורה ואמר וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וא"כ הרי לשנות ולעשות בזה ענין. ההיפך מזה הרי הוא אינו טוב. וכמ"ס ב"מ בראשית י"ג ע"ד. אמר ר' חייא. וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב למיחס עומדים תמיד בזהו קיום ובאחוריהם שטעמו ושלא ישנו מדרך זו לעולם ע"ש. והוא כמו שכתב קהלת ג' כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע. ולכן מאחר שגילה לו הקב"ה למרבע"ה. כי

כי להשיג האדם באצילות הוא לא אפשר. ונמנע הוא בחק הבריה. לא ביקש עוד מרבע"ה על זה כלל והבן כ"ז:

והעיקר בזה הוא כי גם כל בקשת מרבע"ה מה שביקש מחלה השגת כבודו יתב'. הנה היה כ"ז ג"כ רק ע"י שכבר התחיל לעשות טעם עין החיים בעת מחן חורה. ואלו שזכו ישראל להלכותם הראשונות היו נהעלו ועולים כולם למדרגת ארה"ר קודם החטא והיו משיגים אז היטיב באצילות ג"כ. וכמ"ס א"י אמרתי אלהים אמת. וכמו שיבאר בארוכה ממדרגת ארה"ר קודם החטא לקמן בחלק שני בעה"י. אמנם ע"י חטא העגל ונשהכרו הלכות הנה ירדו כולם כמו אחר החטא דעה"ר ונמנע גם ממרבע"ה התקל"ט חלקים ונשאר באל"ף ועירא כעוד ע' וזה"ל ח"ב ג"ח א' ובמאמרי רשב"י דף מ"ד ע"ב מדפוס ח"ה. ולכן כאשר שמע משה שאמר לו הקב"ה כי מלאך חן בעיני ואדעך בשם. חשב כי הגיע עת רצון לחזור למדרגתו הראשונה. ולכן ביקש היקף ואמר. הראי נא את כבודך. והשיב לו הקב"ה אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם דו"ה לפניך ב' ויאמר לא מוכל לראות את פני ב'. וביאור הענין הוא כי ידוע הוא כי בחי' השגת כל דבר הוא עלם נקנה בכח המשיג שקמו אותו הכח בשכל המשיג ומתעלה ומתאחד מהות הכונה המושג בשכל המשיג ותופס אותו בשכלו ומתעלה עמו כמו שהיפס אדם איזה דבר בידו. ולכן מכונה ההשגה בשם ראייה כי הוא כמו שרואה איזה דבר ומלייר אותו במוחו ויש בו ליור אותו הדבר בחוכו ובפנימיותו. וכשביקש מרבע"ה הראי נא את כבודך. הנה לא היה כוונתו על הידיעה והלימוד לבד אלא גם על ההשגה והתפיסה. אשר הוא מכונה בשם ראייה כנ'. אמנם השיב לו הקב"ה כי מה שאמרתי שמליצות חן בעיני ואדעך בשם. הנה הכוונה הוא רק על הידיעה אשר בדרך לימוד לבד שהוא רק מבחין ולא על ההשגה והראיה שהוא מבפנים אמנם הידיעה אשר הוא רק בדרך לימוד לא אמנע ממך גם כל מה שהוא למעלה למעלה. וידוע הוא כי התועלת בזה הוא ג"כ גדול ורב ועלום מאד כי בכל מה שהאדם יודע ולומד בחייו הוא נכנס ופילה בזה לאחר פטירתו ומתדבק שם בנעם היו והוא העליון לפי שורש נשמתו. וכ"ז הוא כלול בתשובתו ית"ש אשר אמר לו אני אעביר (בדרך העברה מבחין) כל טובי ור"ל גם מה שהוא למעלה למעלה. והוא יותר מבקשמו על ההשגה. שהיה רק על השגת הכבוד שהוא המלכו' דהאצילות הבחי' האחרונה. ומ"ס כל טובי ר"ל כל גילויי ית"ש אשר מאמתתו הגעלמה ולמטה שנתגלה בזה. רק למען טובו להיטיב לבדו כעוד. כי הרי כל אהון הגילויים כולם הם ענמן תכלית כל הבריה כולה והבן. וכמו שכתבנו בכתפיהם כלל י"ז ע"ש. ומ"ס על פניך. ר"ל שמשאר רשע עליך עכ"ל והוא מה שקרן אור פניו. וכמאמר ז"ל בשמות רבה פ' מ"ז ס' ו' ומהיכן נעל משה קרני ההוד רבנן אמרי מן המערה שנאמר והיה בעבור כבודי. וקראתי בשם דו"ה לפניך. שהוא רק בדרך קריאה ולימוד ומבחין כנ'. ומ"ס בשם דו"ה. הנה בזה הודיע הקב"ה למרבע"ה. שכל טובו שהוא כל הגילויים כולם אשר מא"ס ולמטה. היינו גם א"ק והעקורים והדל"א וא"א וכל האצילות כולו. הוא הכול כלול רק בשם דו"ה ב"ה. והגם שעיקר השם דו"ה ב"ה הנה עיקר גילוייו הוא בז"א עכ"ז הרי כולם כלולים בו ונכללו כולם בשם הזה וז"ש אני אעביר כל טובי ב' וקראתי בשם ה' ב'. ומ"ס ומנותי את אשר אחון וריחמתי את אשר ארחם. הנה בכאן היה תשובה על בקשתו הראשונה הודיעי נא את דרךך ואדעך [במה שאתה מקיים כל היעודים והבטחות ואינו משתנה ע"י החי' וראה כי עמך הגוי הזה [שהרי קראת אותם עמי וייחדת אותם לשמך] הנה על זה השיב לו כאן ומנותי ב' והודיע לו בזה שאל יפחד ואל ידאג עבור ישראל כי יש במדת טובו ית"ש לחון ולרחם עד בלי די אע"פ שאינם כדי והגון לכך. והוא האור גדול של מחנה חסד וכמ"ס בשמו"ר שם ב' פ' מ"ה. וכ"ז היה תשובתו ית"ש למרבע"ה שהודיע לו כוונתו בזה שאמר לו כי מלאך חן בעיני ואדעך בשם. וענה אח"כ השיב לו על בקשתו שביקש הראי נא את כבודך ואמר לו לא מוכל לראות את פני. כי לראות ולהשיג אי אפשר. והוא מ"ס כי לא יראני